

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

2. Cum jam &c. Suo & Apostolicæ sedis nomine Regnum Siciliae Carolo
Andegavensi Comiti confert: anno 1265.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

notitiam habuerunt; ac plenariè intellectis ipsius Ecclesie super hoc validis munimentis, & pensatis vigilanter omnibus, quæ in iis attendenda forent, & cognita plenius veritate, Autoritate Apostolica de Fratrum nostrorum Consilio, & assensu declaramus, manifestamus, notificamus, & denuntiamus, quod licitum, & liberum omnino est nobis, & Ecclesie Romanæ de præfatis Regno Siciliae, & Terra, omnibusque suis Juribus, districtibus, & pertinentiis, quæ quidem ad Nos, & eandem Ecclesiam specialiter, & plenariè spectant disporre, providere, statuere, & ordinare, quodque liberè, ac plenè, absque omni ambiguitate, secura conscientia possumus ipsa in feudum concedere, ac eorum regimen, & gubernationem committere prout nobis, & ipsi Ecclesie placuerit, & viderimus expedire.

Et quod supra dictus Eadmundus, & præfatus Rex Angliæ, cui nulla tamquam à sede Apostolica, vel de ipsius mandato, aut Autoritate de ipsius Regno collatio, vel concessio facta fuit, seu quævis alia Persona, præter ipsam Ecclesiam in eisdem Regno, & Terra nihil penitus juris habet. Nec ipse Eadmundus, nec memoratus Rex Pater ejus, nec aliquis alius possunt Nos, & eandem Ecclesiam quomodolibet impedire, nec aliquid umquam interponere obstaculum, quin de ipsis Regno, & Terra pro nostro beneplacito liberè ordinemus.

Ut autem hæc nostra pronuntiatio, prolatio, revocatio, cassatio, irritatio, & nuntiatio, ac declaratio, manifestatio, notificatio, & denuntiatio libere perpetuo maneat, & inconcussam semper obtineant firmitatem, eas in presenti conscribi, & annotari pagina fecimus, nostra, & Fratrum nostrorum subscriptionibus ad perpetuam memoriam roborare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ pronuntiationis, prolationis, revocationis, cassationis, irritationis, & nuntiationis, ac declarationis, manifestationis, notificationis, ac denuntiationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Ego CLEMENS Catholicæ Ecclesie Episcopus.

Ego Odo Tusculanus Episcopus.

Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.

Ego Frater Joannes Portuensis Episcopus.

Ego Rodolphus Albanensis Episcopus.

Ego Anderus Tituli S. Praxedis Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Guido tituli S. Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis.

Ego Guillelmus Tituli S. Marci Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Anibaldus Basilicæ XII. Apostolorum Presbyter Cardinalis.

Ego Riccardus S. Angeli Diaconus Cardinalis.

Ego Ottavianus S. Mariæ in via lata Diaconus Cardinalis.

Ego Joannes S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.

Ego Ottobonus Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.

Ego Jacobus S. Mariæ in Cosmydin Diaconus Cardinalis.

Ego Gottfridus S. Georgii ad Velum Aureum Diaconus Cardinalis.

Ego Jordanus S. S. Cosmæ, & Damiani Diaconus Cardinalis.

Ego Mathæus S. Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis.

Actum Perusii quarto Kalendas Martii, Pontificatus nostri anno primo.

Suo & Apostolicæ sedis nomine Regnum Siciliae Carolo Andegavenfi Comiti confertur anno 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad perpetuam Rei memoriam.

Cum jam dudum tractatum fuisset de Regno Siciliae dilecto filio Nobili Viro Carolo Comiti Andegaviae, & Provinciae, sub certis conditionibus concedendo felicis Recordationis Urbanus Papa quartus prædecessor noster tractatum hujusmodi plena voluntate resumpsit dilectum filium, Magistrum Albertum Notarium nostrum ad eundem Comitem destinavit certis conditionibus eidem notario traditis sub quibus si Comes ipse acceptaret eandem Regni collatio fieret, prout idem prædecessor de suorum Fratrum consilio duceret ordinandum. Cumque ipse Notarius ad eundem perveniens Comitem, & super ipsis conditionibus sollicitè, ac prudenter conferens cum eodem Domino prædecessori, quid ipse Comes addi, quid minui, quid omnino tolli, quidque immutari vellet, & peteret fideliter retulisset, idem prædecessor deliberatione cum fratribus suis habita, quasdam super eisdem conditionibus modificationes edidit, intendens per hoc ejusdem Comitis satisfacere voluntati.

Sed hujusmodi tractatu præcedente contigit ipsum Comitem in senatorem Urbis eligi, & ad illius regimen revocari, & licet in eisdem conditionibus contineretur expressè, quod sibi non liceret, vel quod non posset in Urbe ipsa senatoriam recipere dignitatem, & præfatus prædecessor diligenter attendens, quod, si prædictus Comes regimen ipsam taliter suspiceret, Jus Ecclesie Romanæ ad cuius Dominium dicta Urbs plenè pertinet, graviter læderetur, & volens indemnitati ejusdem Ecclesie præavere, ipsi Comiti speciales super has Literas direxisset, idem Comes tamen senatum ipsius Urbis, seu dictum regimen recepit, contra formam in ejusdem litteris deprehensam. Quod cum postmodum ad eorundem prædecessoris, & Fratrum notitiam pervenisset, ipsi congruos exquisivere modos, certaque perscrutari sunt vias, quibus idem Comes posset saltem ad tempus eodem uti Senatu, vel dictum regimen exercere: quod ad promotionem negotii præfati Regni multum sibi valere poterat, & prodesse, ita quod ipso finito tempore dictum senatum, vel regimen dimittere teneretur, & generaretur præjudicium eidem Romanæ Ecclesie, quæ sola in solidum dictæ Urbis Dominium sibi iustissime vendicans, & non foris impatiens in hac parte sustinere non posset sine gravissimo præjudicio, & enormi iactura, sive in perpetuum, sive ad longum tempus quinquam inibi dominare.

Undè idem prædecessor dilectum filium nostrum S. tituli S. Cæcilie Presbyterum Cardinalem pro prædicto ipsius Regni negotio in Franciam, commissio sibi plenæ legationis officio dirigens, & duas sibi formas super ejusdem Senatus articulo exprimens, & exhibens, ut si prima dicto Comiti non placeret saltem fieret, & quiesceret in secunda, inter alia continentia eorum ipsum negotium præfato Cardinali imposta, & injuncta, commisit eidem,

quod

ANNO
1265.

quod postquam tam super dicti Senatus Capitulo, quam super quibusdam conditionibus, & modificationibus, ac ceteris aliis cum ipso Comite concordasset, conscriptis, vel lectis omnibus in praesentia carissimi in Christo Filii nostri Regis Franciae illustris posset idem Cardinalis dicto Comiti promittere ipsius praedecessoris, & Ecclesiae Romanae nomine, quod postquam sine gravi scandalo Ecclesiae Gallicanae de exhibenda ipsi Comiti decima Ecclesiarum proventuum, quam petierat ordinatum existeret, & concessum, & negotium pro quo carissimus in Christo filius noster Rex Anglorum illustris, & Eadmundus natus ejus erant ipsius praedecessoris autoritate citati, foret per Apostolicam sedem decum, & pax inter carissimam in Christo filiam nostram Margaritam illustrem Reginarum Francorum, & ipsius comitem existeret reformata, vel saltem per eundem Cardinalem, vel per alium, seu alios, quos idem Rex Franciae duceret deputandos talis super pace hujusmodi tractatus procederet, quo esset idem Rex Franciae contentus, daretur ipsi Comiti ab eadem Sede praefatum Regnum Siciliae, cum Juribus, & pertinentiis suis, sub conditionibus tractatis, & hinc inde firmatis, seu acceptatis, non mutatis, nec augendis seu minuendis in totum, vel aliquam sui partem, & de sic dando ipso Regno, daret idem Cardinalis dicto Comiti suas litteras; ejusdem Comitis litteris de sic recipiendo praefato Regno ab eodem Cardinali versa vice receptis. Finalem autem concessionem, & investituram ejusdem Regni sibi dictus praedecessor specialiter reservavit.

Praefatus vero Cardinalis tam super dicto senatus Articulo, quam super conditionibus, & omnibus aliis cum ipso Comite conveniens, & concordans, fecit eidem Comiti de conferendo sibi praedicto Regno Siciliae promissionem nomine ipsius praedecessoris, & ejusdem Ecclesiae Romanae juxta praemissam ab eodem praedecessore traditam sibi formam, eodem Comite promissionem de illo sic recipiendo similiter faciente, datis, & receptis super hoc litteris hinc inde, prout in ipsis litteris dicitur contineri.

Porro dicto Praedecessore interim viam universae carnis ingresso, & nobis licet immeritis in Apostolatus officio substitutis eidem, praefati Cardinalis, & Comes transmissis propter hoc solemnibus nuntiis nobis humiliter supplicarunt, ut cum de praedicta decima exhibenda in subsidium jam juxta ipsius praedecessoris intentionem, & eorum ordinatum existeret, & circa praefatae pacis tractatum idem Cardinalis juxta beneplacitum ejusdem Regis Franciae processerit, cujus in hoc dictus voluit praedecessor considerari, & inspicere voluntatem: praemissum negotium pro quo jam dictus Rex Angliae, & Eadmundus citari fuerant per definitivam sententiam decidere, ac ad perfectionem, & consummationem praefati negotii Regni Siciliae procedere curarem.

Nos autem, & Fratres Nostri super iis attentè pensantes, & sollicitè conferentes, comperimus eundem praedecessorem praedictis Regi Angliae, & Eadmundo suas litteras destinasse, per quas inter alia ipsos, reservata sibi tractandi, disponendi, & ordinandi de ipso negotio cum quovis alio Principe, vel cum quacumque alia persona mallet sua, & Romanae Ecclesiae libertate, de Fratrum suorum consilio, Apostolica Autoritate citavit, ut si forsitan in praedicto Regno Siciliae per concessionem factam eidem Eadmundo à felicis recordationis Alexandro Papa IV, praedecessore nostro, seu pro quacumque alia collatione,

seu concessione, si quam ipsis, vel earum alteri de ipso regno ab Apostolica Sede vel ejus Nuntiis, seu legatis factam fore assererent, vel ex quacumque alia causa crederent se aliud jus habere, quatuor Menses, à die receptionis litterarum ipsorum computandos, quos eis pro preemtorio assignavit termino, per se vel personas idoneas de toto negotio sufficienter instructas cum omnibus Juribus, & munitis eorum Apostolico se conspectui praesentarent proposituri jus suum, si quod se in praedicto Regno Siciliae habere considerent, ac facturi de ipso fidem plenariam, & justam sententiam recepturi. Expressè praedicens, & aperte pronuncians, quod si comparerent, si non, ipse ex tunc ad jus praedecessor Ecclesiae declarandum, & perpetuum silentium iis, quos in eodem Regno Siciliae jus non habere constaret imponendum, & pronunciam, discernendum, & statuendum quidquid super hoc eidem Ecclesiae, ipsiusque honori, ac libertati suadente Justitia expedire videret, constanter procederet eorum absentia non obstantem.

Comperimus insuper praefatas litteras fuisse praefatis Regis Angliae, & Eadmundo per Venerabilem Fratrem nostrum Archiepiscopum Cuthbertinum, quem idem Urbanus praedecessor propter hoc specialiter ad ipsos direxerat, praesentatas. Constat etiam Nobis, quod ipsi nec intra Terminos, nec in Termino, nec etiam post Terminum comparuerunt apud Sedem Apostolicam per idoneos Procuratores, seu personas sufficienter instructas, propter quod forsitan videbatur, quod contumaces existerent, nosque procedere in negotio eis sic absentibus sine juris offensione possemus.

Sed ad defensionem ipsorum non inconvenienter dici poterat, quod etiamsi nullam habebant excusationem absentiae, debebat tamen à Nobis propter subsequendum dicti praedecessoris qui eos citaverat obitum novum emanare citationis Edictum, cum jure civili sit cautum, quod licet ab Antecessore impletus sit numerus Edictorum, solet tamen unus dare successor. Quod si jure urgente Judices alii observant, multo magis Romanum decet observare Pontificem, cujus extensor debet esse humanitas, sicut liberior est potestas; ut in quo est plenitudo Autoritatis, sit & mansuetudinis amplitudo. Id quoque eorum munimen non incongrue veniebat, quod hujusmodi preemtorii dilatione pendente, cum adhuc tantum restaret de tempore, quod citatis ad veniendum sufficere forte poterat, vel mittendum, gravis, & amara turbatio in Anglia supervenit praedicto Rege Angliae, ac dilecto filio, nobili Viro Eduardo ejus primogenito à subditis suis hostiliter subactis, & miserabiliter, ac ignominiose tractis. Et licet dictus Eadmundus citra mare in potestatem hostium non devenerit, tamen filius familias, & minor annis personam non habuit in judicio existendi, nec eidem suus a ter assistere potuit sua per suos libertate privatus, quare non immerito videbatur, quod nequaquam posset de Jure contumax judicari.

Super iis igitur plena discussione praemissa, & habito Fratrum nostrorum consilio ad hujus decisionem negotii per prolationem definitivae sententiae, cum id fieri non valeret considerato statu in quo est manifesta justitiae laesione non duximus procedendum. Sanè nobis, & eisdem Fratribus circa praefati Regni Siciliae negotium instanter vigilantibus, & anxie cogitantibus super ipso, cum promissio à praefato Cardinali memorato Comiti de illo sibi conferendo facta, nobis ad praemissam decisionem, ut dictum est non procedentibus minime posset inspecta forma quam praedicto eidem

ANNO
1265.

Cardinali Urbano Papa super hoc dederat adimpleri, & si contingeret præfatum Regem Angliæ de novo, vel iterare citari multæ confusio ex eadem dilatione subderetur negotium, magnaque ipsi Comiti, & Ecclesiæ Romanæ in tantam expectationem dispendia, & gravia ipsius Ecclesiæ fidelibus pericula imminerent; Viam aliam breviorē & expeditam provida deliberatione prælegimus, per quam facilius, & melius ad complementum eodem negotio procedente ipsius Ecclesiæ, ac dicti Comitis honori, & commodo, & bono fidelium ipsorum statui provideretur efficacius, & utilius & ingruentia damna & discrimina plenius, & salubri vitarentur. Recensentes itaque, ac relegentes tractatus multiplices inter ipsam Ecclesiam, & prædictos Regem Angliæ, & Eadmundum super eodem Regno habitis, & processibus ejusdem Ecclesiæ circa illos plenè invenimus, & apertè vidimus, & cognovimus, quod ipsa Ecclesia ejusdem Regis fide sincera, & clara devotione pensata, volentes ipsam in suo Filio magnificè honorare, ac in ejusdem Regni negotio aliis Catholicis Principibus anteferre supradictus Alexander Papa relato, & exposito sibi ex parte præfati Eadmundi, quod prædictus Notarius tunc Apostolicæ sedis legatus ipsi Eadmundo, & Hæredibus suis Regnum dictum Siciliæ in feudum de speciali autoritate, & mandato felicis recordationis Innocentii Papæ quarti prædecessor noster concesserat; quodque idem Innocentius concessiones hujusmodi suppleto defectum, si quis in ea fuerat autoritate Apostolica confirmavit, eidem Eadmundo Regnum prædictum in feudum de novo concedens, prout in suis dicebatur litteris contineri, concessionem & confirmationem hujusmodi sub conditionibus in privilegio Apostolico inde confecto expressis, approbavit de Fratrum suorum Consilio, & assensu, & sub eisdem considerationibus perpetuè concessis innovans Regnum prædictum dare Fratrum ipsorum consensu dicto Eadmundo & ejus hæredibus sub eisdem conditionibus perpetuè concessit, & etiam confirmavit. Reservavit autem expressè in eodem privilegio sibi, ac in sua voluntate, & potestate remansit dicere, pronuntiare, vel proferre in scriptis, vel sine scriptis, de consilio, vel sine consilio Fratrum suorum prædictis Rege, & Eadmundo, ac alio etiam quocumque cujus forsitan interesset nequaquam vocatis, & absque omni Juris solemnitate approbatione, innovatione, concessionem, & confirmationem hujusmodi, quas præfatis Eadmundo, & hæredibus sub certis conditionibus faciebatur, vacuas omnino esse, nullumque robur, vel valorem habere; aut revocare, cassare, & irritare ipsas, & cassas, & irritas nuntiare, si memoratus Rex quasdam ex dictis conditionibus statutis terminis non impleat. Ita quod post hujusmodi pronuntiationem, sui irritationem vel dictum præfata approbatio, innovatio, concessio, & confirmatio nullius essent, vel haberentur efficaciaz, vel momenti.

Unde nos quia manifestum est, & notorium prædictas non fuisse conditiones impletas, utentes libertate, ac potestate in ipso Privilegio per dictum Alexandrum Papam eidem Romanæ Ecclesiæ reservata, sententialiter pronuntiavimus, habito nihilominus Fratrum nostrorum consilio, & assensu prædictas approbationem, innovationem, concessionem & confirmationem, vacuas esse omnino nullumque robur, & valorem habere, ac revocavimus, cassavimus, & irritavimus illas, & cassas, & irritas nuntiavimus, ita quod nullius de cætero efficaciaz haberentur.

Advertimus insuper, & liquidò novimus, quod hujusmodi concessio, quæ de Regno ipso à prædicto Notario, & ejusdem concessionis confirmatio, ac nova de illis collatio, quæ à dicto Innocentio Papa de Fratrum suorum consilio nominato Eadmundo, & hæredibus factæ fuisse dicuntur nullum omnino valorem, nullamque firmitatem habeant, cum Ecclesiæ Romanæ diligenter perquisitis, & inspectis præfatis, & ipsius Innocentii Papæ, ac prædicti Notarii processibus super eodem Regno circa prædictum Eadmundum habitis perfectè visis, & examinatis, & intentè auditis, & comprehensis dictis, & assertionibus antiquorum ipsius Ecclesiæ Cardinalium, nec non & ipsius Notarii, ac aliorum fide dignorum de ipsa Ecclesia, qui de toto negotio, & processibus hujusmodi plenam notitiam habuerunt, ac plenariè intellectis ipsius Ecclesiæ super hoc validis monumentis, ac consideratis, & discussis vigilanter omnibus, quæ in iis attendenda, & discutienda forent, clarè patuerit, & constiterit manifestè, certis, vivis, & efficacibus rationibus, quod hujusmodi concessio, confirmatio, & collatio, etiam si forte ipsas, vel aliquas, seu aliquas ex eis apparere, vel ostendi contingeret in nullo ipsi Eadmundo prodesse, ac nullum conferre Jus, nullamque utilitatem eidem præstare possent, nec ullum commodum, aut administriculum, vel favorem, tamquam vacuæ penitus, & inanēs, nec possent eidem Ecclesiæ circa liberam ipsius Regni dispositionem inferre alicujus obstaculi nocumentum. Sed neque prædicta, quæ à præfato Urbano Papa emanavit citatio, nec illius causæ, vel quæstionis suspicio cujus fuit decisio postulata impedire possunt super hoc ipsius Ecclesiæ libertatem, cum nec litigiosum factum sit ipsum Regnum de cuius profecto Dominio inter petitorum, & possessorem quæstio non movetur, nec etiam rebus sic se habentibus ut nunc sunt inter eandem Ecclesiam, & præfatum Regem Angliæ, vel dictum Eadmundum super ipsius Regni Dominio lis posset institui, de ejusdem Regni possessione, nec apud nos, nec apud ipsos, vel eorum alterum existente, quæ sicut Jure cavetur, reali parat, & parit defensorium actioni: Præsertim cum idem Urbanus, qui securus, & certus erat, quod de prædicto Regno liberè disponere poterat in hujusmodi citatione, quæ de ipsius affluente gratia, & benignitate præcessit, libertatem tractandi, disponendi, & ordinandi de ipso Regno sibi expressè curaverit reservare. Propter quod nos consideratis præmissis omnibus diligenter, & præcognita veritate plenius, Autoritate Apostolica de Fratrum nostrorum Consilio, & assensu declaravimus, quod licitum & liberum omnino erat nobis, & Ecclesiæ Romanæ, de præfato Regno Siciliæ, omnibusque suis Juribus, districtibus, & pertinentiis quæ quidem ad nos, & eandem Ecclesiam specialiter, & plenariè spectant disponere, providere, statuere, ac ordinare, quodque liberè, ac plenè absque omni ambiguitate, securā conscientia poteramus illud in feudum concedere, ac ejus regimen, & gubernationem committere, prout nobis & ipsi Ecclesiæ placeret, & expediens videretur, & quod supra dictus Eadmundus, & præfatus Rex Angliæ, cui missa, unquam à sede Apostolica, vel de ipsius mandato, aut autoritate de ipso Regno collatio, vel concessio facta fuit, seu quævis alia persona, præter prædictam Ecclesiam in eodem Regno nihil penitus juris habebat; nec prædictus Eadmundus, nec memoratus Rex Pater ejus, nec aliquis alius poterant nos, & eandem Ecclesiam quomodo libet impedire, nec aliquid unquam

ANNO
1265.

inter

ANNŌ
1265.

interponere obstaculum, quin de ipso Regno liberè ordinaremus pro nostræ beneplacito voluntatis.

Eu ergo diuturni tractatus inter eandem Ecclesiam, & præfatum Comitem super memorato Regno Siciliae habiti sine laudabili concludantur dilatione, ac tarditate repulsis, quæ suspensionis dispendio damnificantes negotia eorum effectum subvertere, ac evacuare profectum, ad salutarem consummationem eorumdem tractuum nostrorum animum firmiter dirigentes, de fratrum nostrorum consilio & assensu dicimus, diffinimus, & ordinamus, præfati Regni Siciliae negotium in persona ejusdem Comitis, ut infra dicitur fore complendum, & acceptata ab ipso ordinatione à nobis facta super senatus Articulo, quæ inferius inferitur, & factis, & impletis per eum, quæ habentur in illam; nec non, & acceptatis aliis, quæ in hac pagina continentur, & super acceptatione ejusmodi exhibitis ab eodem Comite suis patētibus, & authenticis literis totum tenorem ipsius paginae continentibus præfato Cardinali, vel alii Personæ, quam ad hoc duxerimus deputandam, dictum Regnum esse concedendum eidem sub conditionibus inferius annotatis, ipsumque vocandum, & certum sibi terminum fore præfigendum à nobis, quem ex nunc ei assignamus, videlicet festum Beatorum Apostolorum Petri & Pauli primo venturum, ut ipse infra eundem terminum personaliter ad Apostolicam Sedem perveniens, de manibus nostris, si nos propitiante Deo vivos invenerit, alioquin de manu illius, quem nobis in Apostolatus Officio invenerit substitutum, aut à Collegio Cardinalium prædictæ Romanæ Ecclesiæ, si, quod absit foret vacaret, recipiat sub ipsis conditionibus dictum Regnum, ut sic in omni eventu, sive videlicet tunc, prout Domino placuerit vixerimus, sive non, periciatur in persona ejus præfatum negotium, & ipsius Regni concessio sibi fiat, obtineatque in hoc sui desiderii complementum.

Super prædicto ejus Senatus Articulo plurimum meditates, & quid supra dicto Comiti, quid ipsi Ecclesiæ, quidque præfati Regni negotio circa illum potius expedire satagentes discernere, ac quid utilius cuique foret eligere cupientes in eo considerationis nostræ desiximus oculum, & Judicium deliberationis firmavimus, quod decentius, & melius pro singulis Apostolica providentia suadente cognovimus, & illud tamquam convenientius duximus ordinandum. Consulentes, & providentes per hoc saluti, & honori ejusdem Comitis, & in nullo ipsius profectibus, & utilitatibus detrahentes, ac ipsum perfectius dirigentes negotium, & firmius solidantes. Ceterum volumus, & decernimus, quod eodem Comite acceptante prædicta, & sicut præmissum est, suas super hoc litteras concedente, ac veniendi ad prædictam sedem iter arripiente præfatus Cardinalis de Proventibus quos collegit, vel colliget, congruum ei subsidium tribuat, & contra Manfredum quondam Principem Tarentinum, & Saracenos Luceria per Terras suæ Regionis verbum Crucis prædicet, & faciat prædicari. Ut autem hæc nostra definitio, & ordinatio, & hoc nostrum Decretum, & alia præmissa illibata perpetuo maneant, & inconcussam semper obtineant firmitatem ea in præfati conscribi, & annotari pagina fecimus, nostra, & Fratrum nostrorum subscriptionibus, nostraque Bulla, & eorumdem Fratrum sigillis ad perpetuam memoriam roborata.

Conditiones autem sunt hæc: Civitas Beneventana, quam hæctenus Romana Ecclesia sibi retinuit, & in suam domanium, & do-

minium cum omnibus Juribus, & pertinentiis retulit, & totum tenementum Civitatis ejusdem, cum finibus ejus antiquis eidem Ecclesiæ, & in ejus proprietate liberè remanebit, nullo Jure ipsi Comiti, vel cuicumque alii de Regno prædicto, ibi retento, seu quomodo libet reservato. Fines autem, seu Termini Territorii, seu districtus, aut tenimenti Civitatis ejusdem, cum de illis ad præfens constare non posset, tempore, quo tractatus, sive negotium consummandum erit per aliquas deputandas ad hoc Personas idoneas distinguantur.

Idem autem Comes, & sui in Regno Siciliae hæredes in dicta Civitate, & ejus Territorio ac pertinentiis suis, quæ ipsi remanebunt Ecclesiæ, vel in Urbe, seu in Campania, vel Maritima, sive in Ducatu Spoletano, aut in Marchia Anconitana, vel in Patrimonio Beati Petri in Tuscia, seu in aliis quibuscumque terris, aut Domaniis, sive feudis ipsius Ecclesiæ ubilibet constitutis, ex subcessione, vel legato, aut venditione, sive donatione, aut alio quocumque Jure, vel titulo, seu contractu, nihil unquam sibi acquirent, vel vindicabunt, seu poterunt acquirere, vel quomodo libet vindicare: & nihil unquam recipient, habebunt, vel retinebunt, seu poterunt recipere, habere, vel etiam retinere, ac nullam potestariam, seu Capitaniam, vel Rectoriam, nullumque alium honorem, nullamque dignitatem, seu potestatem senatoriam, vel quancumque aliam, aut administrationem, vel commendam, nec quocumque aliud officium recipient, seu recipere poterunt, habebunt, seu retinebunt, vel habere, seu retinere poterunt in eisdem. Hoc autem intelligimus de illis hæredibus ipsius Comitis, qui eidem Comiti in dicto Siciliae Regno succedent. Nolumus enim, quod delictum aliorum hæredum qui succedent ei in Comitibus, & aliis terris suis, in personam hæredis, qui est ei successurus in dicto Regno, aliquatenus extendatur. Nè vero hujusmodi alii hæredes ipsius Comitis, contra ea, quæ in isto continentur Articulo, aliquo forsitan tempore venire præsumant, acquirendo, vel vindicando, aut recipiendo, vel habendo, seu retinendo sibi aliquid in terris in Articulo ipso expressis, vel recipiendo, habendo, seu retinendo in eisdem terris potestariam, seu Capitaniam, vel aliquid aliud de iis, quæ in articulo continentur eodem, sic super hoc duximus providendum, ut videlicet nulli etiam hujusmodi aliorum hæredum ejusdem Comitis ullo unquam tempore liceat sibi quidquam in eisdem Terris, acquirere, seu vindicare, recipere, habere, vel etiam retinere, aut recipere, vel habere potestariam, seu Capitaniam, vel Rectoriam, aut aliquid aliud ex iis, quæ prout dictum est in eodem Articulo plenius exprimuntur. Quicumque autem ipsorum secum præsumperit eo ipso excommunicatus existat, nec ipse, nec ejus Posteris in perpetuum possint in eodem Regno succedere, si eis in casu aliquo hujusmodi successio deferretur, sed ab illa repellatur omnino, & nihilominus ille, qui tunc ejusdem Regni Gubernaculis præsidebit, Romano Pontifici contra eum potenter assistere teneantur.

Item prædicta Civitate Beneventana hac vice rescindenda per Beneventanos exponet per septennium pro lignaminibus omnia nemora, ipsius Regni, & Terræ quæ est citrà Farum, usque ad confinia Terrarum Romanæ Ecclesiæ, & omnem materiam ad ædificia opportunam, puta lapides arenam, quæ pateolana vocatur, cementum, & similia, sine præjudicio jurium singularium Personarum ad unam dictam prope

ANNŌ
1265.

Beneventum. Præstabit quoque ipsis Beneventanis securitatem per totum Regnum, & Terram prædictam, nisi in Terra sua de novo delinquant, quod propter ad ipsum de jure justitia pertinebit. Privilegia etiam dictæ Civitatis à Regibus, & Principibus concessa, illibata servabit. Omnia statuta per quemdam Federicum olim Romanum Imperatorem, seu quoscumque alios Reges Siciliae facta contra libertatem Civitatis ejusdem revocabit, & in omnibus, & per omnia, quæ libertatis fuerint cæteris Regnicolis parificabit eandem, nec aliqua statuta, seu aliquas leges condet in postertum, per quæ dictæ Civitati directè, vel indirectè possint præjudicia generari, & præ Apostolicæ sedis, & Beati Bartholomæi Patroni Civitatis ejusdem reverentia fidantias ab omnibus remitti faciat, & remittet eisdem. Fidentiarum autem remissio, est concessio libertatis, ut Cives Beneventani possint liberè proprias Vineas, & Terras excolere, ipsarumque fruges, & fructus recolligere, ac easdem Vineas, & Terras vendere, & de ipsis præ sua voluntate disponere sine aliqua exactione, vel munerè, vel etiam datione.

Item totum ejusdem Regni residuum perpetuò concedetur in fædum eidem Comiti, & hæredibus suis ex eo legitime, sicut infra dicitur, descendantibus sub infra scriptis, & supra scriptis conditionibus, quæ prout competet in concessione Privilegio exprimentur; ita videlicet, quod si in ejus, vel hæredum ipsorum obitu legitimum, prout subsequitur hæredem, ipsos, quod absit, non habere contigerit, Regnum ipsum ad Romanam Ecclesiam, ejusque dispositionem liberè revertatur. Si enim Comes ipse Regnum à Nobis receperit, descendentes per rectam lineam, ex eodem, & ipsius hæredibus Siciliae Regibus mares, & Feminae in eodem Regno succedent; sic tamen, quod de liberis duobus Maribus in eodem gradu, per eandem lineam concurrentibus primo genitus, & de duabus feminis primogenita, & de mare, & femina in eodem gradu similiter concurrentibus masculis omnibus aliis præferatur.

Si verò eundem Comitem, quod absit sine liberis ex eo legitime descendantibus mori contigerit, possit ei in Regno, & Terra prædictis succedere dumtaxat nobilis Vir Alphonfus Comes Pictavenfis germanus ejusdem. Et si dictus Alphonfus eidem Carolo non superviveret, possit ei succedere unus ex filiis Ludovici illustris Regis Franciæ, videlicet major natu post illum, qui succedet in Regno Francorum, & hac gratia, vel successio tam ex parte ipsius Caroli, quam ex parte illorum erit tantummodo personalis, ita scilicet, quod ad alterum filiorum, vel heredum ipsius Alphonfi, si Alphonsum ipsum præmori Carolo prædicto contigerit hujusmodi successio se extendet. Sed hujusmodi major natu succedet in Regno Siciliae, & Terra prædictis. Similiter etiam nullus filiorum, vel heredum ipsius majoris natu, si idem major natu præfato Carolo non supervixerit, hujusmodi successionem habebit; sed Regnum Siciliae, ac Terra prædicta, ad Romanam Ecclesiam, ejusque dispositionem liberè devolventur. Si verò Alphonsum, & majorem natu prædictos præmori Carolo præfato contigerit, nullus alius ipsi Carolo sine liberis ex ipso legitime descendantibus decedenti in eisdem Regno & Terra succedet, sed liberum erit eidem Romanæ Ecclesiæ de ipsis Regno Siciliae, & Terra disponere juxta suæ beneplacitum voluntatis. Si autem prædictos Alphonsum, & majorem natu post successionem hujusmodi, aut eorum hæredes, sine liberis ex ipsis legitime descendantibus

mori contigerit, Regnum Siciliae, & Terra prædicta similiter ad eandem Romanam Ecclesiam, ejusque dispositionem liberè revertentur. Sed si aliquem de aliis successoribus ejusdem Comitis Regem, vel Reginam Siciliae sine legitima prole sui corporis mori contigerit, in futurum succedent eidem, servatis gradibus, si superstitis fuerint, hæ personæ, videlicet Regis, vel Reginae sine prole legitima sui Corporis decedentis Frater, vel soror, ac Collaterales superiores, mares, & feminae ut puta patru, & Avunculi, Amitæ, & Matertera, & sursum usque ad quartum gradum dumtaxat illis collateralibus, quos prædictus Comes habet ad præfens, & habebit dum vixerit, & qui post ejus obitum ex eisdem forsitan orientur exceptis: Collaterales etiam inferiores succedent similiter Mares, & feminae, ut puta Nepos, vel Neptis ex Fratre, vel sorore, & inferiùs usque ad eundem tantummodo quartum gradum. Quod autem de Femina, rectè lineæ, ac collateralium superiùs est expressum, intelligendum est tam de nuptis, quam etiam de in-nuptis, dummodo nuptæ sint Fidelibus, & Ecclesiæ devotis, & sicut inter hæ personas gradus servari volumus, ut scilicet prior gradus posteriori præferatur, sic & in eodem gradu pluribus concurrentibus priorem natu posteriori, & Marem feminae in hujusmodi successione volumus anteferrere. Personarum autem hujusmodi nulla superstitè Regnum ipsum sicut prædicitur ad Romanam Ecclesiam, & ejus dispositionem liberè revertatur.

Item præ toto generali Censu ipsorum Regni, & Terra, octo millia unciarum auri ad pondus ipsius Regni in Festo Beati Petri ubique Romanus Pontifex fuerit, ipsi Romano Pontifici, & Romanæ Ecclesiæ annis singulis persolventur; Si verò idem Comes, vel ejus in dicto Regno hæredes, quocumque termino non solverint integrè censum ipsum, & expectati per duos Menses terminum ipsum immediatè sequentes de illo ad plenum non satisfecerint, eo ipso erunt excommunicationis vinculo innodati. Quod si in secundo termino, & infra subsequentes duos menses eundem censum sine diminutione qualibet non persolverint; totum Regnum Siciliae, ac tota Terra prædicta, Ecclesiastico erunt supposita interdicto. Si verò nec in tertio termino, nec infra duos Menses proximos plenam satisfactionem illius ejusdem census sibi duxerint consulendum, ita quod transactis eodem tertio termino, & duobus proximè sequentibus Mensibus, non sit de octo millibus hujusmodi primi termini ipsi Ecclesiæ integrè satisfactum ab eisdem Regno, & Terra ipsorumque jure cadant ex toto, & Regnum, & Terra ad Romanam Ecclesiam integrè, ac liberè revertentur. Si autem de Censu octo millium unciarum hujusmodi primi termini infra dictos tertium Annum, & duos subsequentes Menses plenariè satisfecerint, nihilominus semper præ singulis octo millibus unciarum singulorum terminorum, si simili modo in eorum solutione cessaverint; vel illa non solverint similes penas incurrent, salvo aliis penis, & Processibus, quæ, vel qui de Jure inferri, & haberi poterunt per Romanum Pontificem in hoc casu.

Item post quam dictus Comes, præfatum Regnum, vel tantum de ipso acquisiverit, & habuerit, quod etiam si aliqua Civitates, vel munitiones, aut aliqua alia Loca ipsius Regni adhuc ei rebellia fuerint, reputetur, & possit ipsius Regni Rex, & Dominus reputari, solvet Romanæ Ecclesiæ quinquaginta millia marcarum sterlingorum per certos, & diversos Terminos ad hoc statuendos, tempore,

ANNO
1265.

quo erit tractatus, vel negotium consummandum. Quod si dictus Comes in huiusmodi Terminis illa non solverit, liberum erit Romano Pontifici contra ipsum Comitem pro singulis Terminis ad penas spirituales procedere, prout sibi videbitur expedire, cum tamen negotium, quod agitur Deo dante feliciter consummari contigerit, Nos petitionem Comitis super remittendis sibi eisdem quinquaginta Milibus Marcarum factam ex parte saltem aliqua de qua Comes ipse Nobis ad gratias teneri debeat audiemus.

Item in quolibet triennio dabit Rex Romano Pontifici unum Palafridum album, & pulcrum, & bonum in recognitionem veri domini eorumdem Regni, & Terræ.

Item quodcumque Romanus Pontifex, qui pro tempore fuerit, asseruerit, vel dixerit Romanam Ecclesiam indigere, ita quod super indigentia huiusmodi ipsius Romani Pontificis simplici verbo stetur, idem Comes, vel eius in dicto Regno hæredes requisiti ab eo ad Urbem, in Campagniam, in Maritimam, in Patrimonium Beati Petri, in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Marchiam Anconitanam, & in præmissam Civitatem Beneventanam, ac ejus territorium, & pertinentias, quæ remanebunt Ecclesie, & in omnes alias Terras ipsius Ecclesie per Italiam trecentos milites equis, & armis bene, ac decenter munitos, & paratos, ita quod unus quisque habeat quatuor equiraturas, vel tres ad minus in obsequium, & subsidium Ecclesie prædictæ transmittent, per tres menses integros ipsius, vel dictorum in Regno hæredum sumptibus, & stipendiis, semel tamen in anno in servitio eidem Ecclesie moraturos. Mensibus ipsis à die quo iidem milites Terram sui Domini vel fines sui districtus egressi fuerint, per vulgares dictas, & solitas computandis. Quod si maluerit Ecclesia eadem ingruenti necessitate, super quâ stetur verbo Romani Pontificis, ut est dictum, navali javari exercitu prædicti Milites debita taxatione, ac recompensatione præhabita in navale stolium commutentur.

Item tam ipse, quam sui in Regno hæredes nobis, nostrisque successoribus, canonicè intrantibus, & Ecclesie Romanæ ligium homagium facient, & juramentum fidelitatis præstabunt ac huiusmodi homagium facere, & Juramentum fidelitatis præstare secundum formam inferius annotatam, si Romanus Pontifex in Italia fuerit infra sex Menses, si verò eum extra Italiam esse contigerit infra annum, postquam Regni Dominium adepti fuerint teneantur, & singulis ipsis successoribus, & eidem Romanæ Ecclesie renovabunt tam ipsum homagium, quam huiusmodi juramentum. In optione autem, & beneplacitum erit Romanæ Ecclesie ipsum, & hæredes suos vocare ad præstandum personaliter Juramentum fidelitatis, & ligium homagium Romano Pontifici, & eidem Ecclesie, dummodo ad hoc sibi totum locum statuant, & assignent, vel aliquem Cardinalem ipsius Ecclesie, seu alium, qui vice Romani Pontificis juramentum juxta eandem formam, & homagium recipiat, destinare.

Item dictus Comes, & ejus in Regno hæredes Regnum, & Terram præfata nullatenus dividant, sed semper illa unus tantum sub ipsis conditionibus immediate, ac in Capite à Romana tenebit Ecclesia, & tam idem Comes, quam ipsius in dicto Regno hæredes, Nobis, & successoribus nostris canonicè intrantibus, & Ecclesie Romanæ ligium homagium facient, & fidelitatis Juramentum præstabunt in hunc modum.

Ego . . . . . plenum, & ligium Vas-

fallagium faciens Ecclesie pro Regno Sicilia; & tota Terra, quæ est circa Farum usque ad Confina Terrarum ipsius Ecclesie, excepta Civitate Beneventana, cum toto Territorio, & omnibus soli fructibus, & pertinentiis suis (& exprimentur limites Territorii, pertinentiarum, & districtuum Civitatis Beneventanæ) ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Domino meo Pontifici, suisque successoribus Canonicè intrantibus, sanctæque Romanæ Ecclesie non ero in consilio, aut consensu, vel facto ut vitam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione consilium quod mihi credituri sunt per se aut Nuntios suos, sive per literas ad eorum damnum, me sciente, nemini pandam, & si scivero fieri, vel procurari, sive tractari aliquid, quod sit ad ipsorum damnum, illud pro posse impediam, & si impedire non possem, illud eis significare curabo. Papatum Romanum, & Regalia S. Petri, tam in Regno Sicilia, & Terra prædictis, quam alibi existentia adjutor eis ero ad retinendum, & defendendum, ac recuperandum, & recuperata manutendum contra omnem Hominem, Universas, & singulas conditiones contentas, in Apostolico Privilegio super ipsorum Regni, & Terræ concessione confecto, ac omnia, & singula, quæ continentur in eodem privilegio plenarie adimplebo, & inviolabiliter observabo, nec ullo unquam tempore veniam contra illam, sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Item, ipsi, ac singuli sui in dicto Regno hæredes Romano Pontifici, & singulis successoribus homagium præstabant, Juramentum fidelitatis jurabunt, se ad hoc specialiter obligantes, quod nunquam per se, vel alios, seu quocumque modo procurabunt ut eligantur, vel nominentur in Regem, vel Imperatorem Romanum, vel Regem Teutoniæ, seu Dominum Lombardiæ, aut Tusciæ, vel majoris partis eorumdem Lombardiæ, vel Tusciæ, & si electionem vel nominationem ad Imperium, vel ad Regnum Romanum, seu ad Regnum Teutoniæ, aut ad Dominium Lombardiæ, vel Tusciæ, seu majoris partis eorum, de ipsis celebrari contigerit, nullum huiusmodi electioni, vel nominationi assensum præstabunt, nec intromittent se ullo modo de Rege, vel Imperio ipsius Imperii, vel Regni Romani, seu Regni Theutoniæ, aut Lombardiæ, seu Tusciæ, vel majoris partis eorum, à quocumque horum nominati fuerint, vel electi. Quod si ipse, vel aliquis suorum in Regno hæredum studentibus, & procurantibus eis ad Imperium ipsum, sive ad dictum Regnum Romanum, seu Regnum Theutoniæ, aut Dominium Lombardiæ, seu Tusciæ, vel majoris eorum partis electi, vel nominati fuerint, si hoc verum, & manifestum fuerit, aut si post talem electionem, vel nominationem de Imperii, vel Regni Romani, seu Regni Theutoniæ, aut Lombardiæ, seu Tusciæ, vel majoris ipsarum partis regimine se manifestè intromiserint, eo ipso à Jure prædictorum Regni Sicilia, & Terræ cadant ex toto, ipsaque prorsus amittant, & eadem Regnum, & terra ad Romanam Ecclesiam liberè devolvantur. Si autem electioni, vel nominationi factæ non procurantibus ipsis, aut procurantibus consenserint, & ut huic electioni, seu nominationi, vel Juri omnino renuntient, & quod de Imperio, seu aliquo præmissorum ad quod electi, vel nominati fuerint se nullatenus intromittant, moniti infra quatuor mensium spatium post mentionem huiusmodi tali electioni, seu nominationi, vel Juri non renuntiaverint, vel de ipso Imperio, seu aliquo præmissorum ad quod electi, vel no-

ANNO
1265.

ANNO
1265.

minati fuerint se intromiserint quoquomodo ex hoc sint eisdem Regno Siciliae ac Terra & eorum omni profus Jure privati, & ut dictum est eadem Regnum & Terra ad Romanam Ecclesiam liberè devolvantur. Si verò ad ipsum Comitum, vel ejus in eodem Regno Hæredes, non poterit commodè talis monitio pervenire super quo utique impedimento, videlicet, quod moneri commodè nequeant, credetur, & stabitur assertioni Romani Pontificis, sive dicto: sufficere prævia super hoc ipsius Romani Pontificis monitio publica, & solemnis, ita quod si infra sex menses post illam renuntiaverint, aut de Imperio, seu prædictorum de aliquo alio ad quod electi, seu nominati fuerint, se quomodolibet intromiserint, cadant ex hoc omni Jure ipsorum Regni, & Terræ, & Regnum, & Terra ipsa ad Romanam Ecclesiam liberè devolvantur.

Ceterum si contigerit aliquem de suis hæredibus, qui deberet in prædictis Regno Siciliae, & Terra succedere in Regem, vel Imperatorem Romanum, seu Regem Teutoniae, vel dominum Lombardiae, aut Tusciae, seu majoris partis eorum nominari, seu eligi, vel assumi nullatenus possessionem eorumdem Regni Siciliae, ac Terræ nanciscatur, vel habeat, nec se de illorum cura, seu dominio, & regimine per se, vel per alios aliquatenus intromittat, nisi prius Imperio, vel Regno Romano, seu Regno Theutoniae, aut Dominio Lombardiae, vel Tusciae, seu majoris earum partis ad quodcumque horum electus nominatus fuerit, vel assumptus, & omni Juri competenti sibi in illis omnino renuntiet, & illorum regimen, nec de Jure, nec de facto illud gerens, vel retinens omnino dimittat, ipsum nullo unquam tempore resumpturus, alioquin cadat ab omni successione, ac Jure, quæ in Regno Siciliae, ac Terra prædictis, sibi competere ipso facto, ita quod eadem Regnum Siciliae, ac Terra ad Romanam Ecclesiam, ejusque dispositionem plenè, ac liberè devolvantur.

Quod si non extantibus masculis, femina in eisdem Regno, & Terra successerit, illa Regi, vel Imperatori Romano, seu in Regem, vel Imperatorem Romanum electo, aut Regi, vel electo in Regem Teutoniae, seu Dominio Lombardiae, vel Tusciae, aut majoris Partis earum, seu electo ad eorum dominium nunquam matrimonialiter copuletur, & si contrarium fecerit eo ipso cadat à Sicilia Regno & Terra prædictis, maneatque profus ipsorum Jure privata, ipsis Regno, & Terra ad eandem Ecclesiam devolutis. Si autem ipse, vel aliquis suorum in Regno hæredum contra hæc venerint, eo ipso excommunicati, & in superlabe, ac reatu peritii reserpsi, & notati existant.

In ejusmodi quoque juramento addetur expressè, quod nullo unquam tempore Regnum, seu Imperium Romanum, aut Regnum Theutoniae, vel Dominium Lombardiae, sive Tusciae, vel majoris earum partis, aut eandem Lombardiam, vel Tusciam, vel majorem partem ipsarum per se, vel per alios, seu alium occupabunt, capient, vel acquirant, aut sibi aliàs quomodolibet vindicabunt, & si fecerint, similes, secundum præscriptam formam penas incurrant.

Quod autem dicitur de majori parte domini Lombardiae sive Tusciae, intelligitur scienter; si verò ignoranter eam ad mandatum Ecclesiae dimittere teneantur, & si eam Ecclesia mandante dimittant, non incidant in penam in isto articulo, & consimilibus constitutam. Si verò moniti non dimittant remaneat pena prout est in hoc articulo, & aliis consimilibus constituta.

ANNO
1265.

Quod si forte in posterum Regem Siciliae contingat in Imperatorem eligi, postquam Regni fuerit possessionem adeptus, non transeat ad Imperium, alioquin in penas incidat in hoc articulo, & aliis similibus comprehensas. Quod si Regni possessione prædicti nondum agnita, seu obtenta in Imperatorem electus transire voluerit ad Imperium, prius in manu Pontificis, vel illius, quem ad hoc idem Pontifex duxerit destinandum, filium suum successurum in Regno cujuscumque fuerit ætatis emancipet, & Regna renuntiet nihil Juris in eo retinens clam, vel palam, nec cujuslibet etiam potestatis, nec ipsum filium ad subsidium, vel servitium aliquid faciendum Juramento, vel voto, stipulatione, vel pacto sibi successoribus suis adstringat; Sicque factus filius sui Juris ab eodem Romano Pontifice vel alio destinato ab ipso protinus investiat de Regno, ad cujus Regni successionem, si fortè decederet sine liberis nullo unquam tempore Pater veniat, Imperator existens; Sed si Imperio, & omnibus, quæ ad Imperium pertinent idem Pater renuntiare voluerit, & Regno tantum esse contentus, post renuntiationem hujusmodi, ad illius successionem liberè admittatur, & tunc ab ipso Romano Pontifice, vel alio destinato ab eo, investituram recipiat Regni illius. Quod si dictus filius sic ad Regnum assumptus, major decem, & octo annis fuerit, liberè administret, sed quamdiu minor extiterit tam ipse, quam Regnum ipsius in Custodia Romanæ Ecclesiae maneat, donec Rex ipse impleverit supra dictam ætatem, fructibus, & obventionibus Regni ex quibus sumptus necessarii faciendi, pro ejusdem Regni custodia deducantur, Regi conservandis eidem, & lucro alterius, ratione ipsius custodiæ non cessuris. Quæ verò de Filio dicuntur, ut ei videlicet Regnum possit sub observatione prædicta à patre ad Imperium transente dimitti, de filia etiam duximus concedendum. Et si Rex non habens filios in Imperatorem electus ad Imperium transire voluerit, & de Personis, quas supra diximus liberis non extantibus in Regno posse succedere, aliqui superflites fuerint, quæ de filio, & filia præordinavimus, observentur in illis, excepto emancipationis articulo, quæ in solis illis procedere poterit, quæ capaces emancipationis existant ratione patriæ Potestatis.

Declaramus etiam quod si Regi Siciliae sine filio decedenti superflites sit filia, vel mulier alia, quæ juxta præfatam formam debeat ad hujusmodi successionem admitti, quæ Imperatori dum ipse Rex viveret fuerat desponsata, vel nupta, non succedat in Regno, & si Regno sibi delato Imperatori nupsit cadat protinus ab eodem, nisi Vir ejus Imperio profus renuntians Regno solummodo sit contentus. In primo autem casu repulsis filia, & alia prædicta, ad personas illas servatis gradibus, Regnum perveniat, quas prænotavimus in Regno posse succedere, si Regi præmortuo liberi non superflint. In secundo autem casu, Regnum prædictum ad Romanam Ecclesiam devolvatur.

Item si fortè deficientibus masculis, contigerit feminam in nuptam in Regno succedere, illa maritabitur Personæ, quæ ad illius Regni Regimen, & defensionem existat idonea, Romani Pontificis prius super hoc consilio requisito, nec nubat, nisi Viro Catholico, & Ecclesie Romanæ devoto, & si contra hoc fieret, licebit Romano Pontifici contra ipsam, ad privationem prædictorum Regni, & Terræ, sine figura Judicis, & absque omni Juris solemnitate, in quacumque ætate filia ipsa consistet procedere, si hoc ei videbitur expedire.

Item

ANN O
1265.

Item in Regnum, & Terram prædicta nullus succedat, qui non fuerit de legitimo matrimonio procreatus.

Item Regnum Sicilia & Terra prædicta Imperio nullo modo subdetur, seu sibi ullo unquam tempore in eadem persona quomodolibet unietur; & præcisè super hoc articulo tam per pœnas spirituales, quàm alias cautiones cavebitur, juxta Ecclesiæ voluntatem, cum profus intentionem sit Romanæ Ecclesiæ ut Regnum; & Terra prædicta nullo unquam tempore Imperio uniat, ut scilicet unus Romanorum Imperator; & Sicilia Rex existat. Quod autem circa unionem ipsorum Regni, & Terræ cum Imperio dicitur, hoc ipsum circa unionem eorundem Regni, & Terræ cum Regno Romano, aut Regno Teutoniæ, seu cum Lombardia, vel Tuscia, sive cum majori parte ipsarum Lombardiæ, vel Tusciæ intelligimus, & volumus esse dictum.

Item si ipse, vel sui in Regno hæredes, prædictam Civitatem Beneventanam, Territorium, & pertinentias ejus, quæ remanebunt Ecclesiæ, vel aliquam partem eorum, aut Campaniam, vel Maritimam, seu Urbem, vel Ducatum Spoletanum, aut Marchiam Anconitanam sive Patrimonium Beati Petri in Tuscia, aut alias quascumque Terras Romanæ Ecclesiæ ubilibet constitutas occupaverint, vel occupari fecerint, aut super iis offenderint, vel molestaverint Ecclesiam, seu fecerint molestari, & postquam super hoc à Romano Pontifice moniti, & requisiti fuerint, vel si commode moneri, aut requiri nequiverint, juxta ipsum Romani Pontificis assertionem, vel dictum, post quàm de hoc ipse publicè, ac solemniter eos monuerit, infra tres menses non restituerint integrè omnia occupata, eo ipso ab eorundem Regni Sicilia, & Terræ jure cadant totaliter, ipsaque Regnum, & Terram prorsus amittant, & hæc ad Romanam Ecclesiam liberè devolvantur. Quod si etiam restituerint occupata, nihilominus ad plenum de universis injuriis, & damnis illatis ad mandatum ejusdem Romani Pontificis satisfacere teneantur. Alii quoque hæredes ipsius Comitis, videlicet qui in Regno succedent eidem occupare, vel facere occupare eandem Terras Romanæ Ecclesiæ, seu molestare, aut molestari facere super illis eandem Ecclesiam non attentent, quodque illi, qui secus attentaverint præmissas pœnas (ut videlicet eo ipso sint excommunicari, & tam ipsi, quàm eorum posteritas in perpetuum ad successionem prædicti Regni, si in aliquo fortè casu eadem successio devolveretur ad illos nullatenus admittantur) incurrent. Et quod Rex Sicilia, qui tunc erit, teneatur assistere Romano Pontifici contra ipsos, prout superius est expressum.

Item omnibus Ecclesiis tam cathedralibus, quàm aliis Regularibus, & secularibus, nec non & omnibus Prælatibus, & Clericis, ac universis Personis Ecclesiasticis, secularibus, & Religiosis & quibuslibet Religionis Locis plenariè dimittentur, & restituentur integrè omnia bona eorum immobilia à quibuscumque ablata, vel occupata sint, & per quoscumque detineantur. Mobilia verò, quæ extant, & poterunt inveniri, simili modo restituentur eisdem: hæc autem restitutio fiet absque contradictione seu difficultate qualibet, sicut nanciscuntur prædictorum Regni Sicilia, ac Terræ possessionem: hoc modo scilicet, quod statim in lila parte ipsorum Regni, & Terræ, quæ sibi obediunt, restitutio ipsa fiat, ipsaque postmodum successivè consummabitur, sicut eidem Regnum habebuntur, & Terra. Nè autem super iis rebus restituendis ingeri possit aliqua

difficultas, deputabuntur à Romano Pontifice aliqui Viri discreti, ad quorum mandatum, & arbitrium Jurium, & rerum immobilium, & mobilium, quæ extant restitutio plena fiat; ita quod ea de quorum dominio, vel proprietate, seu possessione notorium fuerit, ad eorum mandatum, & arbitrium mox reddentur. In dubiis verò per ipsos de plano, & absque Judicis strepitu veritas diligentius inquiretur. Sufficiet autem vocari Cameraarium, vel Procuratorem, seu Ballivum, in cujus Jurisdictione, vel Ballivia, seu Territorio Bona, de quibus agetur consistunt, ad videndum jurare Testes, qui in hujusmodi inquisitione deponent.

Item omnes Ecclesiæ tam Cathedrales, quàm aliæ Regulares, & Seculares, nec non & omnes Prælati, & Clerici, ac universæ personæ Ecclesiasticæ seculares, & Religiosæ ac quæcumque Religionis loca, cum omnibus Bonis suis in electionibus, postulationibus, nominationibus, provisionibus, & omnibus aliis plena libertate gaudebunt, nec antè electionem, sive in electione, vel post regius assensus, vel consilium aliquatenus requiretur. Quam utique libertatem ipse, & sui in Regno hæredes semper mantenebunt, & conservabunt, & manteneri, & conservari facient ab omnibus subditis suis. Dicitæque Ecclesiæ, & Personæ utentur liberè omnibus bonis, & Juribus suis, salvo ei, & suis in Regno heredibus Jure patronatus in Ecclesiis, in tantum, quantum in hac parte Patronis Ecclesiarum Canonica Instituta concedunt, ubi antiqui Reges Sicilia hujusmodi Jus Patronatus in ipsis Ecclesiis habuerunt. Omnes etiam causæ ad forum Ecclesiasticum pertinentes liberè, & absque ullo impedimento agitabuntur, tractabuntur, & ventilabuntur coram Ordinariis, & Ecclesiasticis aliis Judicibus, & terminabuntur per eos, & si ad sedem Apostolicam super hujusmodi causis appellari contigerit, tam Appellantes, quàm Appellati ad eandem venire sedem prò Appellationum prosecutionibus liberè, & absque inhibitione aliqua permittentur. Sacramenta verò fidelitatis præstabuntur secundum antiquam, & rationabilem consuetudinem, prout canonica Instituta permittunt ab illis Ecclesiarum Prælatibus, quorum prædecessores Antiquis illa Sicilia Regibus præstiterunt; ab illis autem Prælatibus, & Ecclesiis, qui Regalia, sive temporalia Bona tenent, si qui tamen sunt qui hujusmodi bona teneant à Domino Regni, & aliis Dominis Temporalibus, & qui ratione hujusmodi bonorum ab antiquo consueverunt Regibus, & ipsis Dominis temporalibus, servitia exhibere; hujusmodi honesta & antiqua servitia eis secundum rationabilem, & antiquam consuetudinem, & sicut Instituta patiuntur Canonica impendentur, salva semper circa Ecclesias Cathedrales, & alias Regulares, & Seculares, ac Personas, & Loca Ecclesiastica, tam in faciendis provisionibus, & electionibus confirmandis, quàm in omnibus quibuscumque aliis Romani Pontificis, & Ecclesiæ Romanæ Jurisdictione, ac Autoritate plenaria, & libera potestate.

Item revocabit omnes constitutiones, seu leges per prædictum Frid. vel per Reges Sicilia, sive per Conradum ipsius Frid. filium, aut Manfredum quondam Principem Tarentinum, qui de facto Regnum ipsum detinet occupatum, editas contra Ecclesiasticam libertatem: nec statuta, vel constitutiones aliquas edet, aut etiam promulgabit, per quæ Juri, vel libertati Ecclesiæ derogetur.

Item Comes promittit, quod nullus Clericus, vel Persona Ecclesiastica, eorundem

ANN O
1265.

Regni Terræ in civili, vel criminali causa convenietur coram Iudice seculari, nisi super feudis iudicio petitorio conveniatur civiliter, sed omnes Ecclesiæ, ac Personæ Ecclesiasticæ omnimodè erunt liberae, & in nullo Regi, vel Principi subiacebunt.

Item nullas tallias, vel Collectas imponet Ecclesiis, Monasteriis, Clericis, & viris Ecclesiasticis, vel rebus eorum.

Item, in Ecclesiis vacantibus Rex nulla habebit Regalia, nullosque fructus, redditus, & proventus, nullas etiam obventiones, ac nulla prorsus alia percipiet & ex eisdem, custodia earundem Ecclesiarum interim libera remanente penes personas Ecclesiasticas, juxta Canonicas sanctiones.

Item Comites, Barones, milites, & universi Homines totius Regni, & Terræ prædictæ vivent in ea libertate, & habebunt illas immunitates, illaque privilegia, ipsisque gaudebunt, quas & quæ tempore claræ memoriæ Guillelmi secundi Siciliæ Regis, & aliis antiquis temporibus habuerunt.

Item omnes exules Regni Siciliæ, & Terræ prædictæ, cujuscumque conditionis existant ad mandatum Ecclesiæ reducentur in Regnum, & Terram prædictam, ipsisque de Bonis, & juribus eis debitæ restitutio plena fiet. In hujusmodi autem restitutione secundum præscriptam formam in Capitulo de Bonis Ecclesiarum restituendis contentam, tam in notoriis, quam in dubiis procedetur.

Item nullam confederationem, seu portionem, vel societatem cum aliquo Imperatore, vel Rege, seu Principe, vel Barone, Saraceno, christiano, vel Græco, aut cum aliqua Provincia, seu Civitate, aut Communitate, vel loco aliquo contra Romanam Ecclesiam, vel in damnum Ecclesiæ scienter faciet, & si etiam faceret ignoranter teneatur ad mandatum Ecclesiæ revocare.

Item omnes captivos, & obsides, qui tenentur in Regno & Terra prædictis, Romanos, Regnicolas & alios de Terra Ecclesiæ, Tuscos, Lombardos, & illos de Marchia Tervisina pro posse suo bona fide restituet liberati. Heredibus verò per Riccardi Comitis Sorani germani felicitis recordationis Innocentii Papæ III. Jus quod in comitata Sorani, & aliis Ecclesiæ Romanæ Fidelibus, illud quod in aliis comitatibus, & bonis, si qua eis in Regno, & Terra prædictis à Regibus, & Principibus sunt concessa, obtinent, penitus erit salvum, nec per ipsorum Regni, & Terræ concessionem Comitatum, seu concessorum eorumdem cuiquam quo ad proprietatem, seu possessionem præjudicium generabitur; Regio in iis omnibus jure salvo: secundum enim supra dictas, & infra scriptas condiciones Regnum Siciliæ, excepta Civitate Beneventana, & omnibus districtibus, & pertinentiis suis, Comiti concedetur eidem, & revocabuntur omnes concessionem comitatum, Baroniarum, Feudorum, & aliorum quorumcumque bonorum, & jurium facta in prædicto Regno Siciliæ per Federicum Conradum, & Manfredum prædictos, & Officiales, familiares, & fautores post depositionis sententiam in ipsum Fr. per felicitis recordationis Innocentium Papam IV. in Lugdunensi concilio promulgatam.

Item idem Comes veniet cum mille ad minus Ultramontanorum Militum comitiva, quorum quilibet equitaturas quatuor secum ducet; Habebit quoque dictus Comes trecentos balistarios, & tot alios bellatores, quot ad prosecutionem negotii sufficere videbuntur.

Item dictus Comes usque ad annum à die, quo ei fiet Collatio de Regno Siciliæ computan-

dum, sic munitus cum tota sua comitiva hujusmodi fines Comitatus Provinciae, versus Italiam sic egressus, & extimo infra tres menses immediatè sequentes sit in Terris conterminis Regni Siciliæ, nisi forsan in Italia hostium impediatur obstaculo, vel occurrat, quorum impugnationi, vel debellationi, quamdiu taliter munitus perseveranter infestiterit, intelligatur negotium prosequi, nec tempus prædictorum trium mensium ei currat. Quod si dictus Comes sic munitus usque ad annum, hujusmodi non fuerit fines prædicti Comitatus egressus, vel infra eisdem tres menses tali non præditus obstaculo non fuerit in Terris eidem Siciliæ Regno conterminis cum comitiva hujusmodi constitutus, vel in quocumque casu eo prosecutioni negotii, opportunam non impendente operam, ad easdem Terras conterminas dicto Regno infra tres menses ipsos non venerit sic munitus, liberum erit ipsi Romano Pontifici, ac in ipsius potestate remanebit dicere, pronuntiare, vel proferre in scriptis, vel sine scriptis, de consilio, vel sine consilio Fratrum suorum, eodem Comite, vel alio etiam quocumque, cujus forsan interesset non vocatis, & absque omni Juris solemnitate concessionem eidem Comiti, & Jus hæredibus de Regno, & terra prædictis factam, vacuum omnino esse, nullumque robur, vel valorem habere, ac eam revocare, cassare, irritare, ac ipsam cassam, & irritam nuntiare. Liberum quoque est eidem Romano Pontifici hoc facere, si, quod absit, dictus Comes longa præditus valetudine, vel morte præventus, dictum negotium juxta eandem formam non assumerit, vel assumtum non fuerit profectus, nisi forte talis persona, & tam idonea juxta formam eandem vices ejus, vel suorum hæredum in hac parte suppleverit, quæ merito ad hoc sufficiens possit, & debeat Romanæ Ecclesiæ reputari. Quod si dictus Comes alio forsan impedimento legitimo fuerit irretitus, & hoc significaverit Romano Pontifici, tunc liberum erit eidem Romano Pontifici, & in potestate remanebit ipsius, vel dicere, pronuntiare, ac proferre juxta formam in Capitulo ipso contentam, concessionem eidem Comiti, & ejus hæredibus factam de Regno, & terra prædictis vacuum omnino esse, nullumque valorem, vel robur habere, ac eam revocare, cassare, & irritare, & ipsam cassam, & irritam nuntiare, vel talem personam, & tam idoneam assumere, vel admittere ad dictam negotium, quæ merito ad hoc ab ipso sufficiens reputetur.

Item omnes præmissas condiciones quæ in persona Comitis apponentur circa etiam ipsius Comitis in Regno hæredes intelligimus, & volumus esse dictas, salvo omnibus, quæ circa alios hæredes ipsius Comitis ordinata consistunt, prohi superius est expressum.

Item postquam tractatus hujusmodi negotii fuerit concorditer consummatus, fiet super hoc privilegium Concessionis à Domino Papa subscriptionibus Cardinalium Romanæ Ecclesiæ roboratum, & Comes dabit Privilegium suum eidem Domino Papæ, ac Romanæ Ecclesiæ, aurea bulla bullatum, in quo proprio Juramento fatebitur, & recognoscat expressè Regnum Siciliæ, ac totam Terram, quæ est citra Farum usque ad contermina Terrarum Romanæ Ecclesiæ, excepta civitate Beneventana, cum territorio, & pertinentiis ejus, quæ Ecclesiæ remanebit, eidem ex sola gratia, & mera liberalitate sedis Apostolicæ sibi, suisque hæredibus de novo fore concessa, seque recipere, ac tenere Regnum, & Terram hujusmodi à dicta Romana Ecclesia sub conditionibus, & pactis hinc inde tractatis. Ordinatio

A N N O
1265.

verò super senatus Articulo hæc est. Nobilis Vir Carolus Andegaviae, ac Provincia Comes præfinito Juramento promittat quod dabit operam bona fide, ut Romanis juret non regere urbem ad vitam. Item quod finito triennio à die quo fiet ei Regni Siciliae concessio computando, vel si infra triennium ipsum totum prædictum Regnum, vel majorem ejus partem, cui minor non possit resistere acquisierit, vel si forte quod abfit, illud acquirere non poterit, & hoc liquido confiterit, senatum omnino dimittet, & illum ex tunc per se, vel per alium nullatenus resumpturus, nec procuraturus quomodo liber quod senatum ipsum quisvis alius perpetuo ad vitam habeat, ut quod ad illum aliquis etiam ad certum tempus absque licentia Romani Pontificis assumatur. Item quod dabit operam bona fide, ut idem senatus ad dispositionem, & ordinationem Romanæ Ecclesie revertatur, Cives scilicet Romanos ad hoc sicut melius, & honestius poterit inducendo. Item quod dum Senatum tenuerit, nihil scienter in ceteris ipsius Ecclesie domaniis scilicet, & feudis in ejusdem Ecclesie, vel suorum præjudicium faciat contra Ecclesiam, ipsam, & Ecclesiasticam libertatem, & si ipse, vel sui quidquam tale fecerint id sine mora dispendio revocabit.

Hujusmodi autem juramentum præstabit idem Comes in præsentia fide dignarum personarum, quarum tres, vel duæ ad minus sint pontificali prædita dignitate, dabitque super iis, videlicet super Juramento, & promissione hujusmodi suas patentes literas sigillis tam suo, quam hujusmodi trium vel duorum Pontificum sigillatas: in quibus utique litteris nomina personarum coram quibus hujusmodi Juramentum præstabitur exprimentur, ac se nihilominus per easdem litteras obligabit ad infra scriptas penas, quas incurrat si contra præmissam, vel eorum aliquid fecerit, videlicet quod præter reatum perjuri, quod incurret, eo ipso idem excommunicationis, & terra sua publicè constituta interdicti sententia subiaceant. Quas itaque sententias si dictus Comes per nesciam substinuerit, eo ipso cadat à Jure senatus, & si postea de facto senatum tenere contenderit, seu intromiserit se de illo, cadat similiter eo ipso ab omni Jure, quod erit ei in Regno Siciliae acquisitum. Duplicentur autem hujusmodi litteræ ad cautelam propter viarum discrimina, & sic duplicatæ assignentur dilecto filio nostro Tituli S. Cæcilie Presbytero Cardinali Apostolicæ sedis Legato, si præsens fuerit, vel alii personæ, quam ad hoc duxerimus deputandam, ita quod earundem litterarum aliæ deferantur, vel mittantur ad nos, & reliquæ nostro, & Ecclesie Romanæ nomine in aliquo tuto loco fideliter deponantur, inibi ad opus nostrum, & ipsius Ecclesie conservandæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ dispositionis, & ordinationis, nostrique decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli se noverit incursum.

Ego CLEMENS Catholicæ Ecclesie Episcopus.

Ego Odo Tusculanus Episcopus.

Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.

Ego Frater Joannes Portuensis Episcopus.

Ego Rodolphus Albanensis Episcopus.

Ego Anderus Tituli S. Præxedis Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Guido tituli S. Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis.

Ego Guillelmus Tituli S. Marci Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Anibaldus Basilicæ XII. Apostolorum Presbyter Cardinalis.

Ego Riccardus S. Angeli Diaconus Cardinalis.

Ego Ottavianus S. Mariæ in via lata Diaconus Cardinalis.

Ego Joannes S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.

Ego Ottobonus Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.

Ego Jacobus S. Mariæ in Cosmedin Diaconus Cardinalis.

Ego Cotfridus S. Georgii ad Velum Aureum Diaconus Cardinalis.

Ego Jordanus S. S. Cosmæ, & Damiani Diaconus Cardinalis.

Ego Matthæus S. Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis.

Actum Perusii quarto Kalendas Martii, Pontificatus nostri anno primo.

Caroli Regni Siciliae illustri, Infeudatio Regni Siciliae per Dominum Papam CLEMENTEM IV. Domino Carolo S. Ludovici Regis Francie Fratri: anno 1265.

C L E M E N S E P I S C O P U S .

Servus Servorum Dei dilecto filio CAROLO Regi Siciliae illustri Salutem & Apostolicam benedictionem.

Constituti ab eo per quem reges regnant & principes imperant, & qui solum habet in regno hominum potestatem super gentes & regna, necesse habemus interdum regnis ipsis, & specialiter quæ Romanæ Ecclesie juris & potestatis existunt, cum fratribus nostris ad pacem & justitiam populorum perpetua stabilitate disponere, ac in eorum solis ad regimen gentium subiectarum quos dignos credimus sublimare, & quia instructi ab eo, qui spiritus angelos suos facit, super hujusmodi dispositione regnorum nonnumquam aliquibus ex fratribus ipsis aliqua committimus peragenda, ut ea quæ ab ipsis fratribus super illis cum maturitate debita rite ac providè ordinantur, eo ipso quod constat ipsa de nostra fieri justiore, robur obtineant firmitatis; ne tamen vacillent in posterum vel cavillationi subiaceant, eò sunt fortius apostolico munimine roboranda. Quocirca majora, in quibus majus periculum formidatur, major est cautela discretio adhibenda. Sanè porrecta nobis tuae filialis devotionis petitio continebat, quod cum regno Siciliae & tota terra circa Phatum usque ad confinia terrarum Romanæ Ecclesie, quæ de prædicto Siciliae regno esse dignoscitur, ad dispositionem & ordinationem sedis apostolicæ, ad quam specialiter pertinet, plene ac liberè devolutis, sedes ipsa obtentu devotionis, qua persona tua erga prædictam Romanam fulget Ecclesiam, & pro fidei puritate, qua Christianissimum genus tuum semper noscitur claruisse; perpenso consilio disposuerit ad laudem Dei & honorem & pacem ipsius Ecclesie & tranquillitatem & profectum fidelium regni ejusdem de regno ipso personam ac domum tuam regiam honorare, habitis diligentibus & diutinis inter te & sedem eandem tractatibus de prædicto regno & terra in feudum tibi & tuis heredibus concedendis, nos ad finalem consummationem eorundem tractatum & negotii regni prædicti nostrum animum firmiter dirigentes, dilectis filiis nostris

A N N O
1265.III.
Ex Anecd.
Martene
Tom. 2.
pag. 220.